

ЛЬВІВСЬКІ НУМІЗМАТИЧНІ ЗАПИСКИ

У НОМЕРІ:

<i>Ігор Федай (м. Сокаль)</i> Нова знахідка срібної монети з написом ЮРЪІЄВЪ.....	2
<i>К.т.н. Ростислав Саввов (м. Хмельницький)</i> Метрологічні характеристики монет Володимира Ольгердовича	5
<i>К. і. н. Бойко-Гагарін Андрій (м. Київ, Україна)</i> <i>Гулецький Дмитро (м. Мінськ, Беларусь)</i> Скарб свинцевих шестигранних зливків з Чернігівської області	11
<i>Анатолій Гнатюк (м. Володимир Волинський)</i> Інформація про нові знахідки монет	14
<i>Андрій Карач (м. Гродно, Беларусь)</i> До питання про фальшиві празькі гроші.....	16
<i>Анатолій Шостопап (м. Черкаси)</i> Роль і місце руських грошків у грошовому обігу Середнього Подніпров'я в XIV–XV століттях	19
<i>Проф. Роман Шуст (м. Львів)</i> До питання про монетне карбування у Луцьку в середині XVI ст.	24
<i>Сергій Білопольський (м. Львів)</i> Невідомий півгріш Сігізмунда III	25
<i>Віталій Смородін (м. Львів)</i> Роботи українського художника В.Прядка на виставках медальєрного мистецтва	26
<i>Анатолій Крук (м. Радивилів)</i> Не описані відміни коронних трояків Сігізмунда III	27
<i>Олександр Литвинчук (м. Рівне)</i> Спеціальні позначки на середньовічних гривнах Русі і прилеглих земель ...	29
<i>Юрій Завербний (м. Львів)</i> <i>Дмитро Туркевич (м. Львів)</i> Товариству «Просвіта» 150 років	31
<i>Юрій Завербний (м. Львів)</i> Визначні дати у предметах колекціонування.....	44
<i>Андрій Захарків – Олійник (м. Львів)</i> 145 років з дня народження Богдана Лепкого (4.XI.1872 – 21.VII.1941).....	50
<i>Дмитро Туркевич (м. Львів)</i> Маловідомі поштові картки з побуту Українських Січових Стрільців	52
<i>Роман Лозинський (м. Жовква)</i> «Важкий» коронний орт Августа III з Винниківського передмістя в м. Жовква.....	54
<i>Вітольд Боровскі (м. Серакув Вкп., Польща)</i> Вибрані коронні півгроші Владислава Ягайла зі збірки Володимира Машталера з Кам'янця Подільського	55
<i>Андрій Крижанівський (м. Львів)</i> Трикрейцарівка Леопольда I з 1699р. без номіналу.....	62
<i>Олег Борсук (м. Львів)</i> Меморіальна дошка на відзначення 500-ліття Грюнвальдської битви	64
<i>Даля Грималаускайте (м. Вільнюс, Литва)</i> <i>Іван Сінчук (м. Мінськ, Беларусь)</i> Скарб мідних солідів Яна II Казимира середини XVIII ст. з Полоцького р-ну Вітебської області (Беларусь)	65
<i>К.і.н. Андрій Бойко-Гагарін (м. Київ, Україна)</i> <i>Вінцас Рузас (м. Вільнюс, Литва)</i> Фальшиві монети великого князівства Литовського у зібранні музею грошей банку Литви.....	70
<i>Андрій Крижанівський (м. Львів)</i> Слідами значка з 1937 року на електричну тему	74
<i>Проф. Володимир Швець (м. Львів)</i> Бони Львівського університету XIX століття	76
У 2017 році не стало наших колег-нумізматів Едмунда Копіцького та Леоніда Когана.....	78
<i>Андрій Крижанівський (м. Львів)</i> Жетони кухні Товариства «Братньої допомоги» студентів Львівської Політехніки	80

№ 14–15
2017–2018

Науково-популярний часопис

Головний редактор
Роман Шуст

Редакційна колегія:
Сергій Белопольський
Олексій Валько
Андрій Крижанівський
Володимир Швець
Володимир Шлапінський

Відповідальний секретар
Андрій Крижанівський

Світлини
Василь Павлів

Художньо-технічний редактор
Олексій Валько

Комп'ютерне макетування
Ольга Кузьмич

Здано на складання 20.04.2019.
Підписано до друку 20.08.2019.
Формат 60x90/8. Папір крейдяний.
Друк офсетний. Наклад 500 пр.

Друк

Видруковано у ТзОВ «Простір-М»
Свідоцтво ДК № 2167 від 21.04.2005 р.
79000 м. Львів, вул. Чайковського, 27.
Тел. 032 261 09 05, e-mail: prostir@litech.net

Адреса для кореспонденції:

Україна, 79000
м.Львів, вул.Університетська, 1
кімн. 338
t-mail: LNZ_journal@ukr.net

Контактні телефони:
(032) 274-79-26, (032) 296-45-29

Редакція не завжди поділяє погляди
авторів публікацій.
За достовірність фактів, цифр, точність імен
та прізвищ відповідають автори статей, а за зміст
рекламних матеріалів - рекламодавці.

Усі права захищені.
Передрук можливий лише з дозволу редакції.

яку конкретно монету йдеться, тобто чи на ній є ініціали F.N., чи NF. Не наведено тут і фото монети, тому можемо лише гадати, чи П.Калиновський мав на увазі ту ж саму монету, що і Д.Ейзенгарт та Р.Міллер, називаючи її, однак, пробою дуката в сріблі.

Про випадки карбування на опольському монетному дворі монет з іншого металу, ніж встановлено монетною ординацією для даного номіналу, подає J.Seinek «Österreichische, Ungarische, Bömische und Schlesische Münzprägungen v. 1519–1705», Wien – 1936. Так, за його даними в Опольє неодноразово карбували в золоті грешелі, які мали б бути мідними (9 випадків: у 1680, 1686–1690, 1693, 1694, 1696 та 1699 роках), чотири гелери у 1654 році та фірер у 1699 році. У випадку нашої монети замість золота могло бути використано срібло.

⁷ Kalinowski Piotr, Śląskie monety Habsburgów. Katalog lata 1657–1705, Kaley 2008, s. 86, nr 659.

Для чого карбували такі монети, адже у грошовому обігу вони не могли брати участь? Випуски срібних чи мідних номіналів у золоті виконували, очевидно, з бажання віценосних колекціонерів (а тоді майже кожний монарший, княжий чи магнатський двір володів нумізмічними збірками) мати рідкісні екземпляри. Особливо, коли до їх послуг був власний монетний двір. Стосовно ж нашої монети такого однозначного твердження не вбачається, адже навряд чи відтиску дуката в сріблі, та ще й така неприглядна маленька монета могла зацікавити цих колекціонерів, що змужджені розглядали навіть золоті рідкісності.

У кожному випадку – чи то помилка різника штемпелів, чи то використання штемпелю дуката – маємо цікавий різновид сілезької трикрейцарівки.

Олег Борсук (м. Львів)

Меморіальна дошка на відзначення 500-ліття Грюнвальдської битви

Дошка знайдена у с.Ямпіль, Пустомитівського району, Львівської області (до 1947 року с. Пруси). Згідно бази «wikipedia», с. Prusy було засноване в 1410 році – саме тоді, коли відбулась Грюнвальдська битва!

Засновники села в 1410 році – це прямі учасники боїв, яким мабуть ця земля була виділена для заселення. Їх, очевидно, так і називали сусіди: «пруси» – воїни, котрі повернулися з Прусії в 1410 році після Грюнвальдської битви (як аналог «афганці», ті що воювали в Афганістані).

Меморіальна таблиця свідчить про те, що в 1910 році громада Ямполь (с. Пруси) святкувала 500 річницю перемоги під Грюнвальдом і встановила її на Хресті при в'їзді в село. Проте жодної згадки в історичних джерелах про цей факт немає. Виглядає на те, що саме в Прусах (Ямполь) була встановлена перша меморіальна дошка в наших населених пунктах до 500 річчя перемоги над Орденем Хрестоносців. У роки II світової

війни і німецької окупації Галичини хрест разом з табличкою був знесений (можливо його закопали самі мешканці села, щоб не дратувати окупантів).

Місцеві мешканці с. Ямпіль при проведенні земляних робіт відкопали цю табличку і, вважаючи її за пам'ятку з Прусії, продали перекупникам металу. У наші дні ця реліквія появилася на блошиному ринку.

Меморіальна дошка із с. Ямпіль (матеріал бронза, розміри 45 см на 30 см, товщина 3–4 мм, вага – 4 кг).

Даля Грималаускайте (м. Вільнюс, Литва)
Іван Сінчук (м. Мінськ, Беларусь)

Скарб мідних солідів Яна II Казимира середини XVIII ст. з Полоцького р-ну Вітебської області (Беларусь)

Весною 2014 року в Полоцькому р-ні Вітебської області Республіки Беларусь знайшли скарб мідних солідів Яна II Казимира 1660-х років, захований не раніше 1754 р. Крім, власне кажучи, цих солідів та їх фальсифікатів, в ньому знаходилися анахронічний 1612 р. солід Карла X Густава (1654–1660)¹ і ще три соліди Прибалтійських володінь Швеції зі стертою датою, полушка Петра I теж зі стертою датою (1718–1722 рр.) і солід Речі Посполитої Августа III 1754 р.

Наведені зображення монет не відносяться до скарбу, мають ілюстративний характер і вибрані зі збірки Національного музею Литви.

Діаметр монет орієнтовно 16 мм (рис. 1–9).

Рис. 3. Велике князівство Литовське. Ян Казимир. Солід. 1663 р. Сніп Вазів і Венява (під Погонєю в легенді). НМЛІ, зі скарбу Антонішкес (Каунаський р-н, 1699/1954)

Рис. 1. Королівство Польське. Ян Казимир. Солід. 1664 р. Слєповрон (под Білим орлом). НМЛ

Рис. 4. Велике князівство Литовське. Ян Казимир. Солід. 1664 р. Монограма НКРЛ велика. НМЛ

Рис. 2. Велике князівство Литовське. Ян Казимир. Солід. 1660 р. Корвін (под Погонєю). НМЛ

Рис. 5. Велике князівство Литовське. Ян Казимир. Солід. 1664 р. Монограма НКРЛ мала. НМЛ

¹ Федоров Д. Монеты Прибалтики XIII–XVIII столетий: Определитель монет. Таллин, 1966. С. 298–303; Burdugan G., Luchian O., Oprescu C. Monede și bancnote Românești, București, 1977. P.98; Ahlström B., Almer Y., Jonsson K. Sveriges besittningssmynt 1561–1878 / Die Münzen der schwedischen Besitzungen 1561–1878 / Coins of the Swedish possessions 1561–1878. 2nd edition. Stockholm, 1980. P. 204.

Рис. 6. Велике князівство Литовське. Ян Казимир. Солід. 1666 р. Голова оленя (Кришпін). НМЛ

Рис. 9. Фальшивий солід з датою «1662». За легендою і зображенням: Прибалтійські володіння Швеції. Рига. Карл X Густав). НМЛ (з арх. досліджень у Вільнюському нижньому замку, арх. в.Урбанавічус, А.Таутавічус, 1988)

Рис. 7. Фальшивий солід ВКЛ Яна Казимира типу «кінь з довгими ногами» з датою «1666». Монограма НКРЛ велика. НМЛ

Рис. 10. Річ Посполита. Август III. Солід. 1752 р. НМЛ

Рис. 8. Прибалтійські володіння Швеції. Лівонія. Карл XI. Солід. 1662 р. НМЛ (з арх. досліджень у Вільнюському нижньому замку, арх. Э. Ожолас, 2002)

Рис. 11. Росія. Петро I. Полушка. 1719 р. НМЛ (з арх. досліджень у Вільнюському нижньому замку, арх. г. Рацкевічюс, 1997)

Загалом у скарбі 393 соліди, монети родовані з включеними в поверхневий шар мінеральних фракцій (їх визначення було істотно ускладнено). Стан значної частини мідних солідів Яна II Казимира не дозволив навіть встановити емітента – таких монет було 76 прим. Литовських з невідомою датою виявлено 69 прим., коронних з невідомою датою – 81 прим. Серед тих монет, які взагалі не піддаються визначенню, було два невеликих фрагменти і дві майже зігнуті пополам монети

Серед 292 атрибутованих мідних солідів Яна II Казимира литовськими 1661, 1663–1666 рр. виявились 171 екз., коронними 1660, 1663–1665 рр. – 121 екз. Крім автентичних, в скарбі знаходилися і 25 фальшивих солідів: литовських 19 екз. (з них 8 екз. типу «кінь з довгими ногами», що відносяться до діяльності в Берзауні під Рігою приватного виробництва Ханса Дрейлінга в 1667–1669 рр.), коронних фальшивих 6 екз. (ймовірно, коронних фальшивих має бути більше – різниця пояснюється склад-

Емітент	Рік	Диферент	Кількість
Велике князівство Литовське	1661	Корвін	8
	1663	Венява	5
	1664	Монограма НКРЛ велика	10
		Монограма НКРЛ мала	25
	1665	Монограма НКРЛ мала	1
		Голова оленя (Кришпін)	4
	1666	Монограма НКРЛ велика	25
		Монограма НКРЛ мала	16
		Голова оленя (Кришпін)	8
		Монограма НКРЛ велика	23
///	Монограма НКРЛ мала	14	
	Голова оленя (Кришпін)	8	
///	///	24	
Фальшиві (Велике князівство Литовське)	1666	Кінь з довгими ногами – монограма НКРЛ велика	
	///	Ризні	11
Королівство Польське	1659	Слеповрон	
	1660	Слеповрон	4
	1661	Слеповрон	
	1663	Слеповрон	11
	1664	Слеповрон	16
	1665	Слеповрон	9
	///	Слеповрон	81
Фальшиві (Королівство Польське)	///	Слеповрон	6
Невизначені мідні соліди Речі Посполитої 1660-х рр.	///	///	76
Прибалтійські володіння Швеції	1612		1
Прибалтійські володіння Швеції?	///		3
Річ Посполита	1754		1
Російська імперія	///		1
Всього			399

Табл. 1. Склад скарбу монет 17–18 ст. з Полоцького р-ну (1754/2014)

нощами визначення деяких монет). Повний вміст скарбу для зручності зведено в таблицю, опис подано формально – віднесення

солідів Яна II Казимира до різних монетних дворів згідно певних диферентів наведено в спеціальних опрацюваннях².

² Сичук І. Дошліпці скарб // Помітки історії та культури Беларусі, 1988. № 3. С. 19–20; Сичук І. «Шеляжне» монетне двори ВКЛ і медьні соліди Яна Казимира вкладах // Меліксіє міжк. Валукею з Морзею Сзарупу – воспріота дізюю: Supra 10-12.IX.1998. Materiały z III Międzynarodowej Konferencji Numizmatycznej. Warszawa, 1998. S. 153–168; Сичук І. Барвасітська мінція в 1665–66 роках // Північна (польська) ітудіно-прахціанка конференція. Теза проказу (13–14 априля 1990 р.). Пыньск, 1990. С. 29–30; Сичук І. Барвасітська мінція в 1665–66 роках // Czasopis, 1997. № 3. S. 20.

Скарб 2014р. з Полоцького р-ну Вітебської області привертає до себе увагу 1) наявністю певної невеликої кількості солідів Прибалтійських володін Шведії, котрі, як і решту білонових монет другої половини 1660-х років, у скарбах практично не зустрічаються³, 2) помітною часткою фальшивих монет типу «кін з довгими ногами», 3) включенням у скарб двох вузьких обрізків мідних солідів, призначення яких невідомо, 4) присутністю «невловимої» петровської полушки, відомої з документів 1720-х років⁴, 5) мідним солідом 1754 р. Августа III, який власне і датує скарб (такі соліди карбували у 1749–1755 рр.).

Білоруська дослідниця І. Колобова висунула тезу про значну роль мідних монет Петра I і навіть витіснення мідними номіналами Російської імперії мідних солідів Яна Казимира у східній Беларусі⁵. Очевидно, що про ніяке витіснення російськими мідними копійками мідних солідів Яна Казимира не може бути й мови – величезна кількість цих монет обслуговувала грошовий обіг у всій Речі Посполитій, включаючи і її східні райони. Одним із підтверджень цього є датований серединою XVIII ст. скарб монет з XVII ст. з Полоцького р-ну. Більше того, цей скарб є лише другим білоруським скарбом з наявністю полушок Петра I 20-х років XVIII ст. (перший скарб знайшли в с. Зеневщина Новогрудського р-ну Гродненської обл.⁶). За даними матеріалів археологічних розкопок у Східній Беларусі знахідки

петровських мідних монет дрібних номіналів надзвичайно рідкісні – відомі одиниці⁷. Варто звернути увагу на нові надходження монет у Вітебський обласний краєзнавчий музей. Серед колекції матеріалів з розкопів на берегах Західної Двіни у міській зоні Вітебська і Полоцька налічується 56 мідних солідів Яна II Казимира Вази і лише одна мідна денга (1700–1710 рр.) (КП 026282/0890) та три мідних полушки Петра I (одна 1707 р. і дві 1720 р.) (КП 026282/0900, КП 026282/0891, КП 026282/0892)⁸.

Польський дослідник А. Миколайчик присвятив велику статтю обґрунтуванню замкнутості грошового ринку Речі Посполитої у нові часи⁹. Мідні соліди Яна Казимира, тим не менше, проникали в значних кількостях і на західні, приграничні зі східнобілоруськими, землі Російської держави. Наприклад, матеріали археологічних розкопок Смоленська дають знахідки мідних солідів Яна Казимира¹⁰. Смоленськ був зайнятий військами Московської держави у 1654 р., хоча юридично відійшов до неї після Андрусівського перемир'я у 1667 р.

У Литві знайдено два скарби з полушками Петра I. Перший з семи полушками Петра I походить з поселення Аланта Паневежського р-ну (1723/1961) – згадані полушки виявили в комплексі з 3109 монет (в більшості – мідних солідів Яна Казимира)¹¹. Другий маленький скарб з полушками Петра I знайдений археологом Е.Іванушасом у 2004 р. в поселенні Якштайчай р-ні Кайшадоріс у вигляді стовпчика з восьми монет: мідні соліди ВКЛ Яна Казимира – 3, соліди

Риги Карла XII – 2, полушки 1720 р. і 1721 р. Петра I – 2, срібна копійка Петра I – 1 (скарб не опублікований) (Lietuvos nacionalinis muziejus, GRD № 99115–99122).

Литовський дослідник Е. Ремецас на території Литви зафіксував 23 одиничних знахідки полушок 1718–1722 рр. і 17 знахідок копійок 1696–1718 рр. станом на 2000 р.¹² У Польській Республіці знахідки мідних петровських монет вкрай рідкісні – вони знайдені двічі на території східного Білостоцького воєводства¹³. В двох скарбах з невідомого місця на території Литовської Республіки (вилучені правоохоронними органами у 2012 р. як речові докази) разом з мідними солідами Яна Казимира виявили полушки Петра I і мідні соліди Августа III. Рига з 1710 р. була зайнята російськими військами (з 1721 р. її віддали Росії за Нінштадським мирним договором), проте латвійські нумізмати К.Дуцмане і А.Озоліня в реєстрі скарбів Латвії не наводять жодного випадку знаходок мідних полушок Петра I на території держави¹⁴.

Мідні монети Августа III з 1754 р. до 1766 р. були в обігу з мідними солідами Яна Казимира, але практично разом в скарбах не зустрічаються. Описаний нами скарб є другим на території Беларусі (перший знайдений у 1989 р. під час археологічного вивчення Мірського замку в Карелицькому р-ні Гродненської обл.)¹⁵.

Одиничні знахідки мідних монет Августа III в Беларусі зустрічаються рідко – археологічно виявлено за станом на 1997 р. в матеріалах з північних і східних беларуських міст Могильова, Віхова, Мстиславля, Дісни, Друї, Мінська, Вітебська, Полоцька всього 6 екз.¹⁶

На території Литви археологічних одиничних мідних монет Августа III за станом на 2000 р. знайдено 55 солідів і 101 грош, проте немає жодного скарбу з цими монетами¹⁷. Скарби останніх років дозволяють говорити, що подібні знахідки були і у Литві (див. вище).

Що стосується двох вузьких обрізків мідних солідів, то можна припустити, що декілька монет не пролазили через горловину пакувальної тари. Серед солідів зрідка зустрічаються монети дещо більші від звичайних – діаметром 16,5–17,0 мм¹⁸. За словами автора знахідки монети знаходилися в невеликій тонкостінній скляній кварті, яка розламалася при діставанні її з землі. Розміри горловини кварту XVIII ст. – 16 мм і менше – дозволяють висунути таке припущення¹⁹.

Цей новий скарб – ще один крок у вивченні історії грошового обігу, який в середині XVIII ст. більше відомий за письмовими джерелами, ніж за артефактами.

*Переклад українською мовою
Андрій Крижанівський*

³ Сінчук І. Оболы Тешина вкладах України // Нумізматика. Т.1. Метастіс. Vilnius, 2000. P. 53–62.

⁴ Сінчук І.И. Документ времени Петра I и Августа II // Региональная научная конференция «Историчная лёсь Верхняга Пацняпраўя». Ч. II (Гісторыя). Магілёў, 1995. С. 64–68.

⁵ Kolobova I.N. «Baski złoty» w finansowej terminologii wschodniej Białorusi w drugiej połowie XVIII wieku // Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, Seria Numizmatyczna i Konserwatorska. Nr 6: 1986. Łódź, 1989. S. 255–259; Колобова И.Н. Монетная медь Петра I в денежном обращении восточной Беларуси в первой четверти XVIII в. // Усебеларуская канферэнцыя гісторыкаў. Гістарычная навука і гістарычная адукацыя ў Рэспубліцы Беларусь (новая навука і надыходы). Мінск, 3–5 лютага 1993 года. Тэзісы дакладаў і наведаньняў. Частина I. Гісторыя Беларусі. Мін., 1993. С. 98–99; Колобова И. Медная копейка Петра I в восточнобелорусский рынок 1-й четверти XVIII в. // Странки гісторыі Магілёва (Зборнік навуковых прац уздзяльняў канферэнцыі «Гісторыя Магілёва: мінулае і сучаснасць»). Магілёў, 1998. С.90–93.

⁶ Сінчук І. И. Постановка на государственный учет // Нумизматика, 2008. № 15. С. 49–56.

⁷ Sintchouk I., Zaitceva O. Stray coin-finds to the 16–20 century (on example of some Belarus sites). Belsk-Podlaski, 1998. P.12, 21; Sintchouk I., Zaitceva O. Stray coin-finds to the 16–20 century (on example of some Belarus sites) // XII. Internationaler Numismatischer Kongress Berlin 1997: Akten – Proceedings – Actes. T.II. Berlin, 2000. P.1217.

⁸ Колесникова Т.Ч. Нумизматическая коллекция А. Мемуша в собрании ВОКМ // Другія Навуковыя Чытанні паміж прафесара Валіяціна Навумавіча Рабізвіча (1934–2008). Да 80-годдзя з дня нараджэння В. Н. Рабізвіча і да 50-годдзя Нумізматичнага кабінета БДУ. Праграма і тэзісы дакладаў. Мінск-Нясвіж 26–28 каставіда 2014 г. Мн., 2014. С. 40–41.

⁹ Mikołajczyk A. Obieg pieniądzy w Polsce środkowej w wiekach od XVI do XVIII. Łódź, 1980. S.11–40.

¹⁰ Пронин Г.Н., Соболев В.Е., Гусakov М.Г. Древний Смоленск: Археология Пятиугольного конца. Смоленск, 2011. С.153; Пронин Г.Н., Соболев В.Е. Оборонительные укрепления Смоленска конца XVI–XVII вв. у Молоховских ворот. Смоленск, 2012. С. 111.

¹¹ Ivanuškas E. Pinių lobiai: paslėpti 1390–1865. Vilnius, 1995. P. 267–269, Nr. 317.

¹² Remešas E. XVIII a. Monetų apyvarta dabartinės Lietuvos teritorijoje // Pinių studijos, 2000. Nr. 2. P. 56–57.

¹³ Korolkiewicz S. Znaleziska monet na Białostoczczyźnie // Białostocki numizmatyk, 1986/1987. S.14; Męclewska M., Mikołajczyk A. Skarby monet z lat 1650–1944 na obszarze Polski. Inventarz II. Wrocław etc. 1991. S. 184–185, Nr. 1456.

¹⁴ Ducmanis K., Ozoliņa A. Latvija Eiropā: Monetų depoziti 1.–20. gadsimta. Rīga: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, 2009.

¹⁵ Сінчук І. Мирские клады // Мірскі замак: праблемы і шляхі рэалізацыі гістарычнага рэканструавання. Навукова-практычная канферэнцыя, г.п.Мір Караліцкага раёна. Прадзеньскі вобласці, 7 чэрвеня 2008 г. Нясвіж, 2012. С. 80–82.

¹⁶ Sintchouk I., Zaitceva O. Stray coin-finds to the 16–20 century (on example of some Belarus sites) // XII. Internatio-

ner Numismatischer Kongress Berlin 1997: Akten – Proceedings – Actes. T. II. Berlin, 2000. P. 1217.

¹⁷ Remešas E. XVIII a. Monetų apyvarta dabartinės Lietuvos teritorijoje // Pinių studijos, 2000. Nr. 2. P. 57, 59.

¹⁸ Сінчук І.И. Постановка на государственный учет // Нумизматика, 2008. № 15. С. 49–56.

¹⁹ Сінчук І.І. Справаздача аб археалагічных даследаваннях за 1989 г. у гістарычнай частцы г.Магілёва ў чэрвені-ліпені 1989 г. Кн.І. Мінск, 1990. // Архив Института «Белендпроектрестрация», объект 6/89. Inv. № 6. Л. 118–119; Сінчук І.І. Аварыійная раскопка каля касцёла Станіслава (г. Магілёў) у 1990 г. // Вестник Брестского государственного технического университета: Гуманитарные науки, 2006. № 6. С.19–21. С. 20; Сінчук І.І., Філонаў В.А. Археалагічнае шкло з раскопак 1989 г. каля касцёла Станіслава ў г.Магілёве // Вестник Брестского государственного технического университета: Гуманитарные науки, 2006. № 6. С.58; Сінчук І.И. Археологическое стекло из подводных раскопок на дне реки Волхов // Вестник Брестского государственного технического университета. Серия Гуманитарные науки, 2013. № 6. С. 55; Сінчук І.И. Витровые стеклянные изделия Дворичинского раскопа (Великий Новгород, 2007–2008 гг.) // Вестник Брестского государственного технического университета. Серия Гуманитарные науки, 2013. № 6. С. 65.